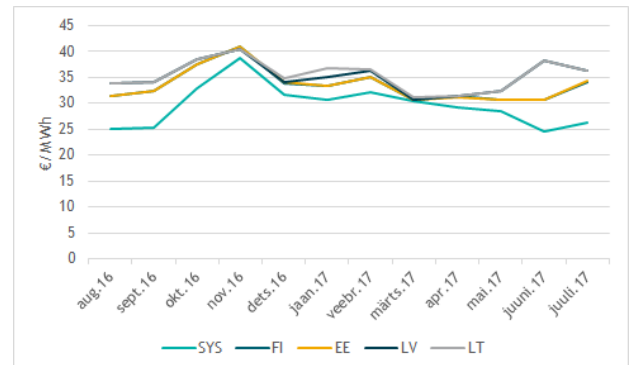

Energiaturud - 2017 juuli

22.08.2017

- Põhjamaade elektribörsi Nord Pool Eesti hinnapiirkonna keskmine hind oli juulis 34,33 €/MWh; süsteemihind oli 26,37 €/MWh;
- Eesti hinnaga võrreldes oli Soome hind 0,16 euro võrra madalam ja Läti hind 1,94 euro võrra kõrgem (MWh kohta);
- Leedust Eestisse imporditud gaasi osakaal oli 10,3%;
- Leedus gaasibörsil GET Baltic kaubeldud maagaasi hind oli juulis käivitunud Eesti hinnapiirkonnas 17,43 €/MWh;
- 26.07.2017 algas üheaastase perioodiga võimsuse pakkumusvoor perioodiks 1.10.2017-30.09.2018; voor kestab 25. augustini;
- Alates 10.07.2017 rakendusid [maagaasiseaduse](#) muudatused; 1. augustist rakendus [Gaasituru toimimise võrgueeskiri](#);
- Avalikud konsultatsioonid: gaasi ülekandevõrguga liitumise tingimuste ning liitumistasu ja tarbimis- ning tootmistingimuste muutmise tasu arvestamise meetodika kohta ([link](#)), elektri põhivõrguga liitumise tingimuste peatükkide 1-3 ja lisade 1-2 muudatuste kohta ([link](#)) ning gaasi siseriikliku ja ülepiirilise ülekandeteenuste tüüptingimuste kohta ([link](#)). Lõppes avalik konsultatsioon Eesti, Läti, Leedu ja Soome ühtse gaasi sisend-väljundüsteemi hindade kujundamise põhimõtete kohta ([link](#)). MKM konsulteerib turuosalistega biometaanii määrust;
- Juuli lõpus kiitis Konkurentsiamet heaks EPEX SPOT SE tegutsemise Eestis määratud elektriturukorraldajana (NEMO).

NP hinna- piirkond	Keskmine hind (€/MWh)		
	2017 juuli	2017 juuni	2016 juuli
Eesti	34,33	30,65	30,97
Läti	36,27	38,36	38,32
Leedu	36,27	38,36	39,23
Soome	34,17	30,64	30,97

Viimase 12 kuu keskmised hinnad

Juuli 2017 (€/MWh)	Min tunnihind	Keskmine hind	Max tunnihind
NP Süsteem	9,88	26,37	30,57
NP Soome	10,37	34,17	70,80
NP Eesti	10,37	34,33	70,80
NP Läti	20,27	36,27	70,80
NP Leedu	20,27	36,27	70,80

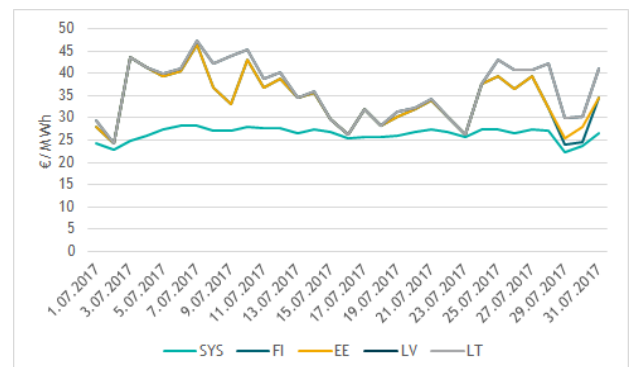
Energiahinnad

Elektri börsihinnad

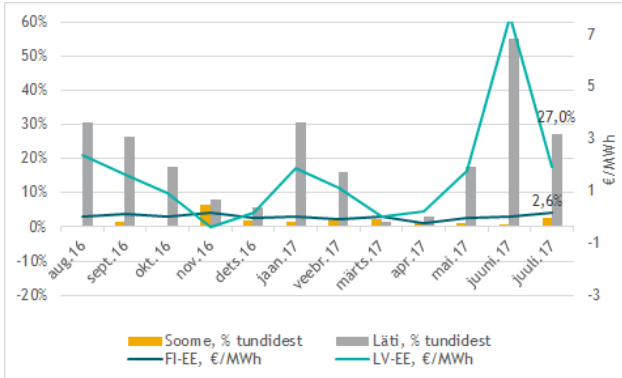
Elektribörs		Keskmine hind (€/MWh)		
		2017 juuli	2017 juuni	2016 juuli
Nord Pool (SYS)		26,37	24,61	25,32
EPEX* (base/ peak)	ELIX	31,14/ 31,92	26,50/ 26,94	24,86/ 25,81
	PHELIX	33,01/ 33,78	30,00/ 30,26	27,19/ 27,81
	France	34,64/ 36,35	32,71/ 34,79	30,11/ 32,32

* EPEX - European Power Exchange

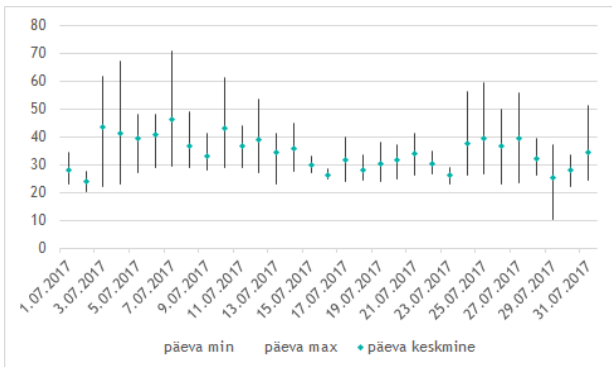
Põhjamaade elektribörsi Nord Pool (NP) juuli hinnad enamasti tõusid kuises võrdluses. Hind langes Läti ja Leedu piirkondades (-5,4%) ning Norra põhjapoolseimas (Tromsø) piirkonnas. Hinda kujundavatest teguritest on ülevaade **Error! Reference source not found.** all.

NP päeva keskmised hinnad 2017. aasta juulis

Viimase 12 kuu NP Eesti hinnapiirkonna järgmise päeva hindade erinevus Soome ja Lätiga võrreldes

NP Eesti hinnapiirkonna hindade volatiilsus juulis 2017

62% Nord Pool Eesti hinnapiirkonna juuli järgmise päeva tunnihindadest jäid alla 35 €/MWh. Suurim päevasisene hindade erinevus oli 4. juulil, mil päeva miinimum- (23,20) ja maksimumhind (67,09) erinesid 43,89 euro võrra MWh kohta.

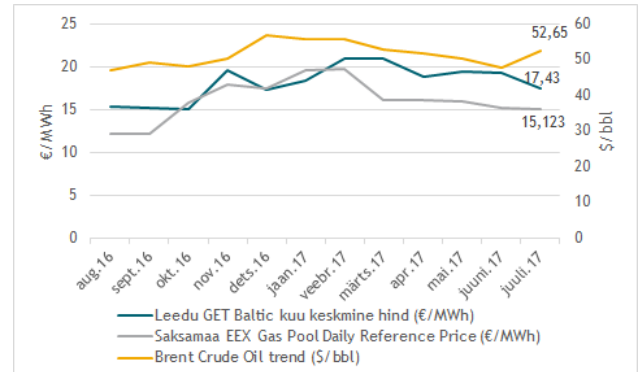
Maagaasi hulgituru hind

Alates juuli algusest käivitus Leedu GET Baltic gaasibörsil kauplemine Eesti piirkonnas, kus gaasi hind piiriülestes tehingutes sisaldab ka ülekandevõimsuse hinda (kaudne ehk *implicit* oksjon). Juulis tehti kolm tehingut (kogumahuga 145 MWh). Info Balti riikide ühtse gaasituru tehingute kohta on kättesaadav GET Balticu [koduleheküljel](#).

Kuigi Eesti gaasisüsteem ei ole võrgu kaudu ühendatud Soome ega Kesk-Euroopa gaasivõrguga, toome võrdluse huvides ära ka naaberturgude hinnainfo.

Juuli 2017 (€/MWh)		Keskmine hind	Kuine muutus	Min hind	Max hind
GET Baltic	Estonia	17,43	-	17,42	17,43
	Latvia	17,33	-	17,33	17,33
	Lithuania	16,93	-	16,90	17,00
Soome Kaasupõrssi*		18,82	-7,1%	16,92	21,60
GASPOOL**		15,12	-0,1%	14,91	15,49

* Võrdluse huvides teisendatud ülemisele kütteväärtusele: Eestis ja Leedus kasutatakse gaasi ostu-müügi lepingutes ülemist kütteväärtust, Soome gaasibörsil aga alumist kütteväärtust. Kuna alumise ja ülemise kütteväärtuse vahe on keskmiselt 10%, on hindade võrdlemiseks Kaasupõrssi hindu korrigeeritud 10% võrra.
** Järgmise päeva tehingud

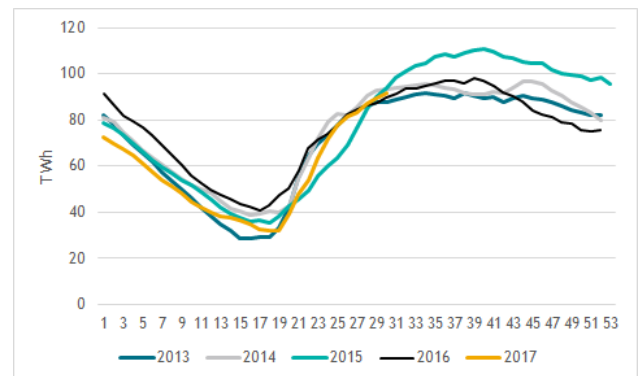
Viimase 12 kuu keskmised maagaasi hulgituru hinnad (al. 2017. a juulist Eesti piirkonna hind)

Energiahindade mõjurid

Olulisemad energiahindade mõjurid:

- veeolud Põhjamaade hüdroreservuaarides ja Läti Daugava jões - mõju Baltikumi elektri börsihinnale;
- CO₂ emissioonikvootide hinnad - mõju elektri hulgituruhindadele läbi elektritootmiseks kasutatavate CO₂-mahukate kütuste kasutamise kulu;
- kütuste maailmaturu hinnad - mõju maagaasi hinnale, kuna paljud maagaasi lepingud ning sealhulgas ka Eesti Gaasi poolt Gazpromilt ostetava maagaasi leping seob ostuhinna maailmaturu kerge kütteõli (Gasoil 0,1%) ja raske kütteõli (FuelOil 1,0%) viimase üheksa kuu keskmise hinnaga;
- euro ja dollari kurss - kuna kütuste hinnad maailmaturul määratakse USA dollarites, mõjutab maagaasi impordihinda ka euro ja USD kurss - dollari tugevnemine muudab kütuse kallimaks.

Põhjamaade veeolud on tavapärasel - Norra, Rootsi ja Soome hüdroreservuaaride täituvus oli juuli lõpus ca 75,5% tasemel maksimaalsest (100% 02.01.2012 121 429 GWh), mis on eelnevate aastate keskmisel tasemel.

Hüdroreservuaaride täituvus Põhjamaades 2013-2017

Elektri ja maagaasi hinna mõjurid	Juuli 2017	Juuni 2017
CO ₂ emissioonikvootide hind (min ... max €/t)	5,04 ... 5,47	4,77 ... 5,17
€/§ kurss kuu viimasel pangapäeval	1,1727	1,1412
Raske kütteõli - FuelOil 1% eelneva 9 kuu keskmine (§/tonn)	285,58	281,85
Kerge kütteõli - Gasoil 0,1% eelneva 9 kuu keskmine (§/tonn)	454,22	453,90
Toornafta hind (Brent) (§/bbl) kuu lõpu seis	52,65	47,92

Võimsusvood

Elektrienergia järgmise päeva kaubanduslikud vood

Juuli 2017*	Võimsusvoog, tunde	Turule antud võimsus-kasutatud	100% turule antud võimsus-kasutus, tunde	Pudelikael ELBAS kauplemise järel, tunde
EE>FI	116/744 (154/744)	2,9% (4,7%)	0/744 (0/744)	0/744 (0/744)
FI>EE	558/744 (517/744)	31,4% (26,0%)	19/744 (2/744)	18/744 (1/744)
EE>LV	735/744 (720/744)	73,0% (85,5%)	201/744 (410/744)	145/744 (214/744)
LV>EE	9/744 (0/744)	0,1% (0,0%)	0/744 (0/744)	0/744 (0/744)

* Võrdlus eelmise kuuga

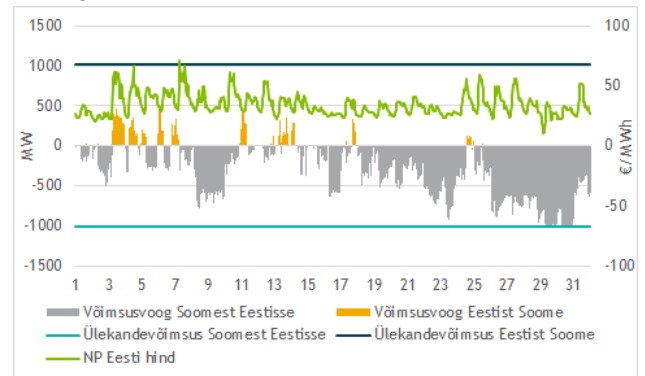
Juuli 2017*	Piirang, tunde	Pudelikaela tunnid normaalrežiimil**	Rampimise piirang, tunde***
EE>FI	0/744 (178/720)	0/744 (0/720)	0/744 (2/720)
FI>EE	0/744 (112/720)	18/744 (0/720)	
EE>LV	725/744 (691/720)	0/744 (3/720)	-
LV>EE	110/744 (36/720)	0/744 (0/720)	

* Võrdlus eelmise kuuga

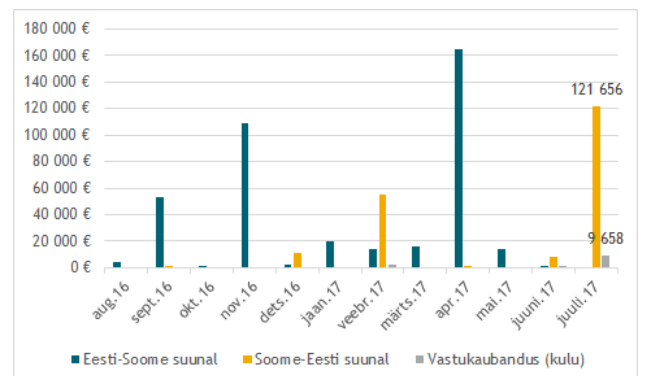
** Normaalrežiimiks loetakse aega, mil elektrisüsteemis ei toimunud hooldus- või remonttöid

*** Alalisvoolühenduste rampimise piirang tähendab, et kõiki turutehinguid ei olnud võimalik täita, sest võimsusvoog EstLinkidel ei tohi muutuda üle 600 MW tunnis. Tegemist ei ole EstLinkidest tingitud tehnilise piiranguga, piirang on vajalik Põhjamaade sünkronala elektrisüsteemide töökindla talitluse tagamiseks.

Eesti-Soome

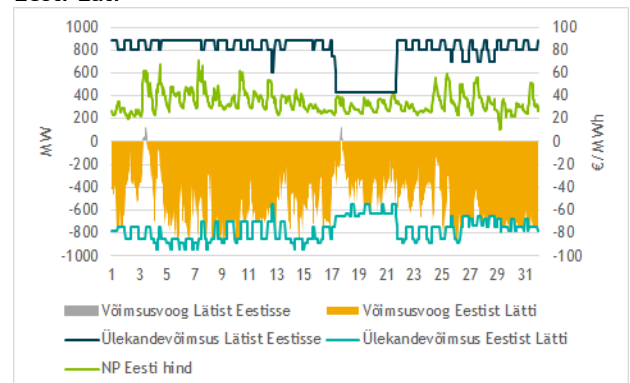

NP Eesti ja NP Soome vahelised võimsusvood 2017. a juulis

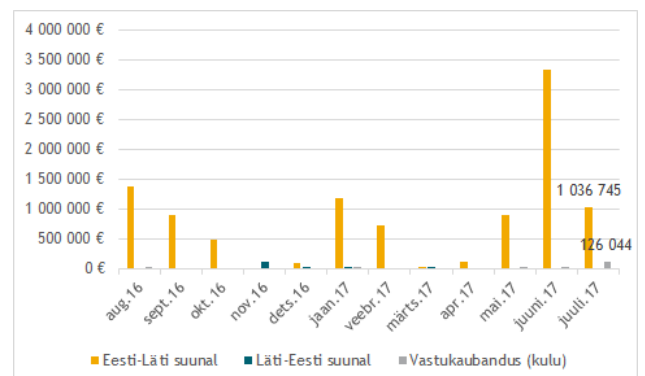

Viimase 12 kuu ülekandevõimsuse jaotamise tulu ja vastukaubanduse kulu EstLink kaablite omanikele

Eesti-Läti

NP Eesti ja NP Läti vahelised võimsusvood 2017. a juulis

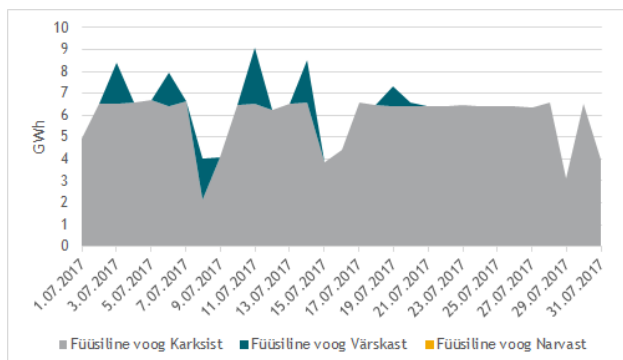

Viimase 12 kuu ülekandevõimsuse tulu ja vastukaubanduse kulu Eesti-Läti piiril

Gaasivood

Juuli 2017	Tehniline läbilaskevõime (GWh/päev)		Tipukoormus (GWh/päev)	Kogus (GWh)
	Max rõhul	Tegelik		
Karksi	73,5	20,5	6,7	182,1
Värskas	42,0	0,5	2,6	10,9
Narva	31,5	12,5	0	0,0

Juulis toimus Eesti gaasivarustus Värskas ja Karksi gaasimõõtejaamade (GMJ) kaudu. Kuu lõikes jäi gaasivoog Eesti süsteemi päevas 3,1 ja 9,1 GWh vahele.

Füüsiline gaasivoog Eesti gaasisüsteemi piiripunktides 2017. aasta juulis

Juulis teostati mitmeid hooldustöid gaasitrassidel: Irboska-Tartu-Rakvere DN 500 torustikul lõppesid tööd lõigul Saadjärve liinikraanisõlm (LKS) - Palamuse LKS, Vedu LKS-Saadjärve LKS, M.- Härma LKS-Vedu LKS ning Kabina LKS-Tartu LKS. Samal torustikul alustati töödega lõigul Värskas LKS-Veriora LKS ning lõigul riigipiirist Värskas GMJ/LKS. Antud tööde lõpp on augustis. Augustikuus rekonstrueeritakse ka Värskas GMJ.

Hooldustöödega seoses oli piiratud ülekandevõimsus kõigis kolmes sisendpunktis, kuid piirangutest tulenevalt oli vaba võimsuse puudujääk vaid Värskas sisendpunktis, millest tulenevalt ei olnud võimalik täies mahus aksepteerida kõiki turuosaliste soovitud tarneid ja vastavalt reeglitele jaotati seal ülekandevõimsust turuosaliste vahel *pro rata* meetodil.

Juulis jaotas Elering võimsust järgnevalt:

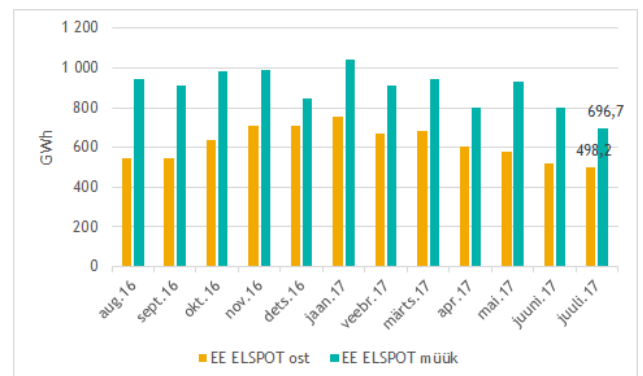
Asjaomane punkt	Järgmise päeva kindel võimsus (MWh/d)	Päevasine kindel võimsus (MWh/d)
Karksi sissevool	174 584	23 240
Karksi sissevool <i>implicit</i> meetodil	145	-
Värskas sissevool	10 891	0
Misso sissevool	33	0

1.07.2017 hakkasid kehtima muudatused Eleringi meetodikas „Gaasi ülekandevõimsuste jaotamine ja piiriüleste taristute juurdepääs Eestis“. Muudatused käsitlevad eelkõige ülekandevõimsuse kaudse (*implicit*) meetodi rakendamist järgmise päeva võimsuse jaotamisel.

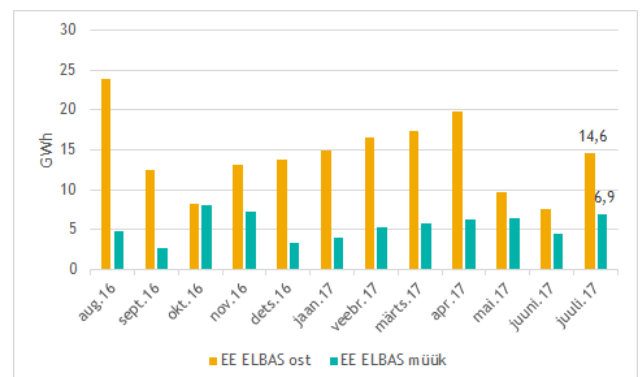
Üheaastase perioodiga võimsuse pakkumusvoor perioodiks 1.10.2017-30.09.2018 toimub 26. juulist kuni 25. augustini. Üheaastase võimsusena jaotab süsteemihaldur kuni 60% aasta planeeritavast madalaimast tehnilisest ülekandevõimsusest normaaltalitusel. Täpsemalt saab lugeda Eleringi [veebilehelt](#).

Energiakogused

Elektri kaubanduslikud kogused

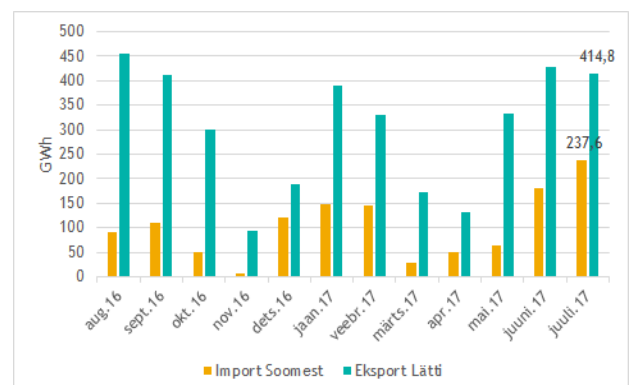

Viimase 12 kuu NP järgmise päeva (ELSPOT) Eesti hinnapiirkonnas ostetud ja müüdnud kogused

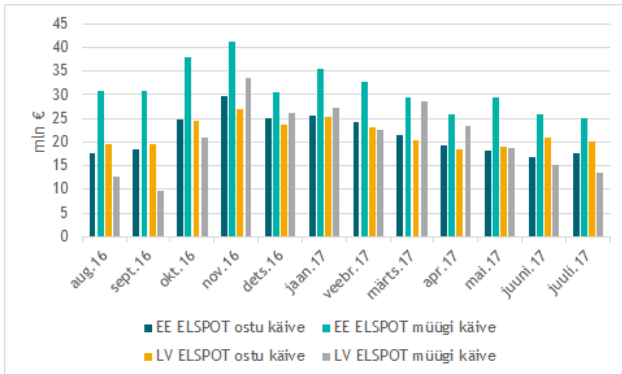
Viimase 12 kuu NP päevasele turul (ELBAS) kaubeldud kogused

Eesti turuosaliseid ostsid juulis siseriiklikuks tarbimiseks elektrit järgmise päeva (ELSPOT) ja päevasiseselt (ELBAS) turult kokku 89,8% ulatuses ehk 512,9 GWh. Eestis toodetud elektrist müüdi järgmise päeva ja päevasisesel turul 91,2% ehk 703,5 GWh.

Viimase 12 kuu NP Eesti hinnapiirkonna järgmise päeva turu (ELSPOT) import Soomest ja eksport Läti

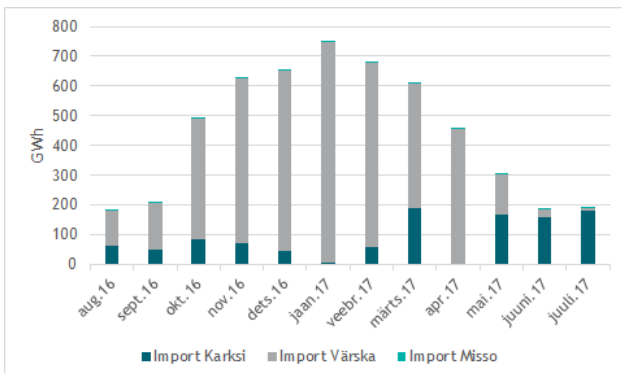
NP Eesti hinnapiirkonna juuli järgmise päeva ostetud koguste käive oli 17,7 mln eurot ja NP Läti piirkonnas 20,0 mln eurot. Müüdüd elektri käive oli Eesti hinnapiirkonnas 25,0 mln eurot ja Läti hinnapiirkonnas 13,4 mln eurot.

Viimase 12 kuu NP Eesti ja NP Läti hinnapiirkondades ostetud ja müüdüd koguste käive

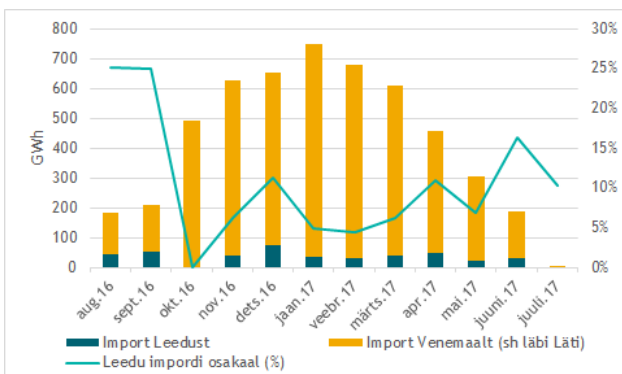
Maagaasi import

Maagaasi imporditi juulis Eestisse 193,0 GWh. Juuniga võrreldes on seda 4,3% rohkem ning 2016. a juuliga võrreldes 9% rohkem. Enamik gaasist imporditi Karksi GMJ kaudu.

Viimase 12 kuu jooksul Eestisse imporditud maagaasi kogused

Bilansiplaanide järgi impordisid bilansihaldurid juulis gaasi Karksi, Värska ja Misso piiripunktide kaudu. Leedust pärineva impordi hinnanguline osakaal oli 10,3%.

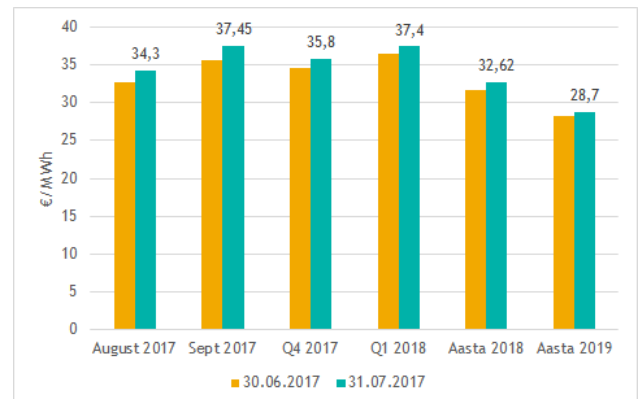
Viimase 12 kuu Leedust ja Venemaalt Eestisse imporditud maagaasi osakaalud

Maagaasi kütteväärtus

	Juuli 2017	Juuni 2017
Wobbe arv (kWh/m ³)	13,79	13,82
Alumine kütteväärtus (kWh/m ³)	9,440	9,476
Ülemine kütteväärtus (kWh/m ³)	10,47	10,50

Elektri tulevikutehingud

Nasdaq OMX Commodities 2017. aasta juuli viimase kauplemispäeva (31.07.2017) tulevikutehingute põhjal kujuneb Nord Pool elektribörsi süsteemihinnaks 2017. a augustis 26,55 €/MWh. EPAD Tallinn lepingute sulgemishind oli 2017. aasta augusti tootel 7,75 €/MWh ehk tehingute põhjal kujuneb augusti keskmiseks elektrienergia hinnaks NP Eesti hinnapiirkonnas 34,30 €/MWh (juuni lõpu tehingute põhjal 32,75 €/MWh).

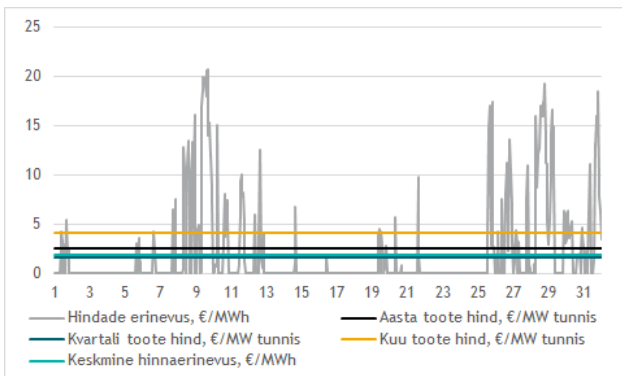
NP EE hinnapiirkonna eeldatav hind Nasdaq OMX tulevikutehingute hindade põhjal

EEX Power Derivatives futuurid, €/MWh	2018. a futuuride baas- ja tipukoormuse tunnihind	
	31.07.2017	30.06.2017
Phelix Power Futures (Saksamaa)	31,45/39,35	30,74/38,56
French Financial Futures (Prantsusmaa)	37,01/48,20	36,56/47,65

Limiteeritud PTR-ide oksjon Eesti-Läti piiril

Eesti ja Läti süsteemihaldurite Elering ja Augstsprieguma tīkls kokkuleppe kohaselt rakendatakse Eesti ja Läti vahelisel piiril osaliselt elektri ülekandevõimsuste limiteeritud otsest jaotusmehhanismi.

Oksjon	Kuup.	Kogus, MW	Hind, €/MW tunnis	Osalejad (edukad/kokku)	Tegelik hinnavahe, €/MWh
Y-2017	21.09.16	300	2,53	9/10	-
Q3-2017	10.05.17	50	1,64	5/8	-
Jul-2017	20.06.17	100	4,14	7/12	1,94

Limiteeritud PTR võrdlus NP Eesti ja Läti hinnapiirkonna hinnaerinevusega 2017. a juulis

Juulis teenisid süsteemihaldurid riskimaandamis-instrumentidelt 285 419,50 eurot.

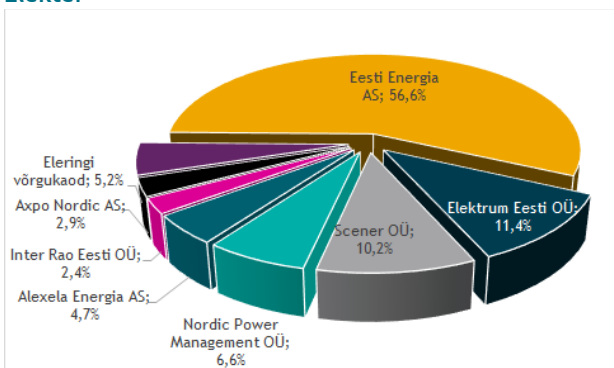
26.07.2017 toimus oksjon augusti võimsusele Eesti-Läti piiril. Sel oksjonil osales kokku 11 turuosalist ja müüdi 150 MW igaks kuu tunniks - võimsus jagunes kaheks turuosalise vahel. Toote hinnaks kujunes 1,25 €/MW tunni kohta.

Vastavalt süsteemihaldurite vahelisele lepingule korraldab alates 30.11.2016 oksjonid AS "Augstsprieguma tīkls". Täiendav teave oksjoni tulemuste, tingimuste, kalendri ja registreerimisvormi kohta on kättesaadav Eleringi [veebilehel](#) ja AS "Augstsprieguma tīkls" [veebilehel](#).

Bilansihaldurite portfellid

Tabelites on bilansihaldurite portfellide osakaalud süsteemi tarbimisest arvatud bilansihalduri bilansipiirkonnas mõõdetud tarbimise kogumahu alusel. Bilansiportfellide turuosad ei ühti bilansihaldurite enda osadega elektri ja gaasi müügil lõpptarbijatele, kuna bilansiportfell sisaldab ka portfelli kuuluvate teiste müüjate elektri- ja gaasikoguseid.

Elekter

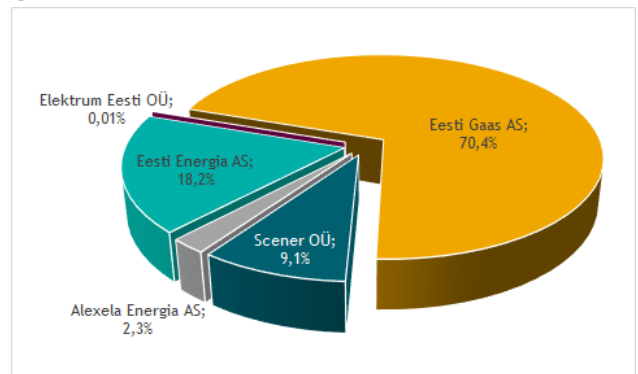
Bilansihaldurite portfellid esialgsete tarbimismahtude alusel juulis 2017

Kõik Eesti bilansihaldurite portfellides olevad elektri avatud tarnijad ja võrguettevõtjad on toodud Eleringi [veebilehel](#).

Osakaal EES tarbimisest, %	Juuli 2017	Juuni 2017	Mai 2017
Eesti Energia AS	56,6	56,4	58,7
Elektrum Eesti OÜ	11,4	11,2	11,0
Scener OÜ	10,2	10,8	9,7
Alexela Energia AS	4,7	4,9	4,9
Nordic Power Management OÜ	6,6	6,5	5,9
Axpo Nordic AS	2,9	2,8	2,9
Inter Rao Eesti OÜ	2,4	2,7	2,6
Eleringi võrgukaod	5,2	4,7	4,1

Bilansihaldurite portfellide osakaalud vastavalt tootmismahtudele jagunesid juulis järgnevalt: Eesti Energia AS 86,7%, Scener OÜ 6,3%, Nordic Power Management OÜ 4,2%, Fortum Eesti AS 2,0%, Elektrum Eesti OÜ 0,4%, Alexela Eesti AS 0,2%.

Gaas

Bilansihaldurite portfellid esialgsete tarbimismahtude alusel juulis 2017

Kõik Eesti bilansihaldurite portfellides olevad gaasi avatud tarnijad ja võrguettevõtjad on toodud Eleringi [veebilehel](#).

Osakaal tarbimisest, %	Juuli 2017	Juuni 2017	Mai 2017
Alexela Energia AS	2,3	2,9	2,5
Baltic Energy Partners OÜ*	0	0	0
Eesti Energia AS	18,2	15,6	14,7
Eesti Gaas AS	70,4	68,0	72,7
Elektrum Eesti OÜ	0,01	0,02	0,01
Scener OÜ	9,1	13,4	10,0

* Lõpptarbijatele gaasi ei müü

Allikad:

Nord Pool, Elering, European Energy Exchange AG (EEX), Nasdaq OMX, Amber Grid, Latvijas Gāze, Conexus Baltic Grid, GET Baltic, Kaasupõrsi, Platts, Euroopa Keskpank, Bloomberg, Klaipedos Nafta, Gas Infrastructure Europe

* Käesolevat raportit ja selle lisasid ei saa käsitleda juriidilise, finantsalase või muu nõuandena ega ettepanekuna osta või müüa maagaasi, elektrienergiat või finantsinstrumente. Elering ei vastuta kulude või kahjude eest, mis raportis ja selle lisades toodud informatsiooni kasutamise seoses võivad tekkida.